

AANVULLEND STEENUILENONDERZOEK

HEUMENSEWEG 202

TE WIJCHEN

Ecologie

Rapportage aanvullend steenuilenonderzoek

Heumenseweg 202 te Wijchen

Opdrachtgever	JK Consultancy Maasstraat 16A 5361 CG Grave
Rapportnummer	15354.003
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	5 mei 2021
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 088 - 5001600 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	De heer drs. J.G.T. Driessen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	De heer ing. M.H.M. Gijsbers
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	6
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	8
	5.1 Nest- en rustplaatsen	8
	5.2 Functioneel leefgebied	8
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	10
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	11

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van JK Consultancy opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Heumenseweg 202 te Wijchen.

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en voorgenomen sloop en nieuwbouw ter plaatse.

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in 2021 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 15354.002 d.d. 30 maart 2021).

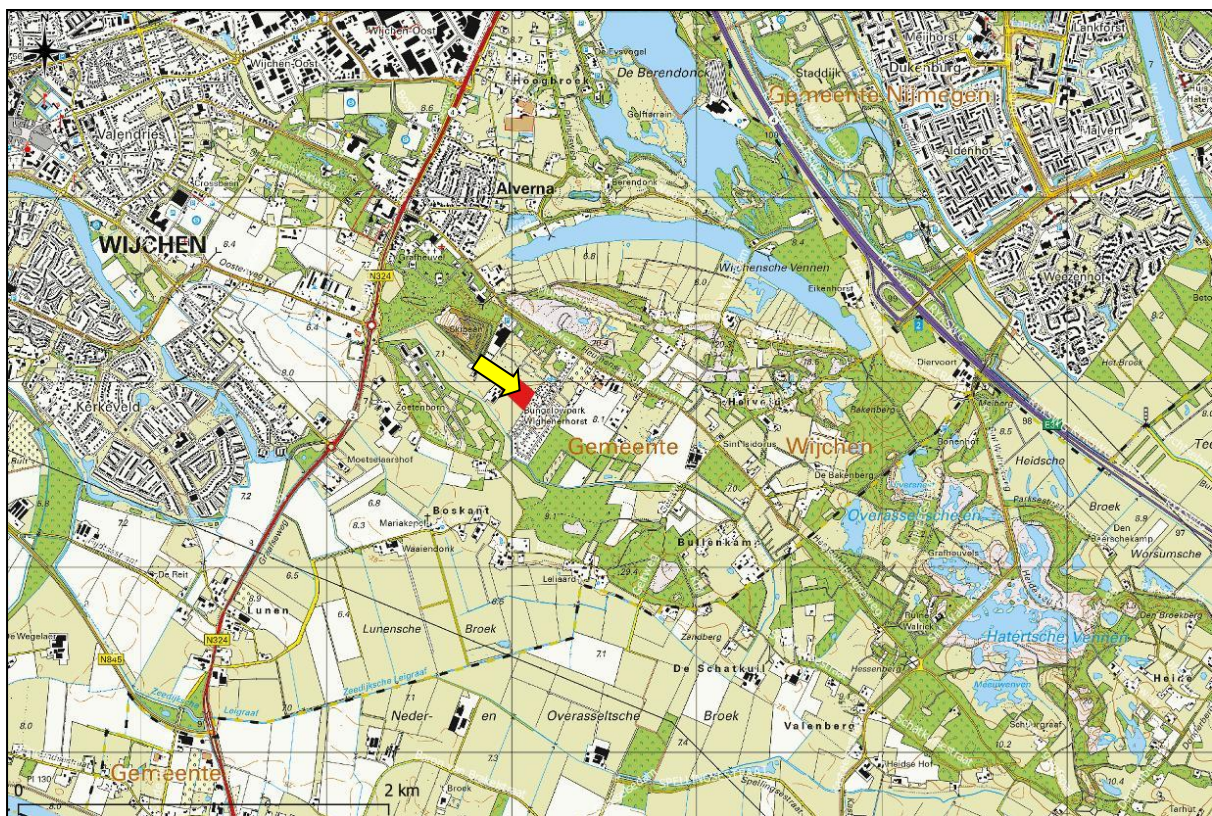
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 1,65$ ha) is gelegen aan de Heumensweg 202, circa 1,2 kilometer ten oosten van de kern van Wijchen.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 181.031$, $Y = 422.935$. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie (gele pijl).

De onderzoekslocatie is bebouwd met een bedrijfswoning met schuurtje, grote stal/schuur en vier kleinere loodsen of stallen. De schuren hebben een golfplaten en zijn opgebouwd uit een enkels-teensmuur. De woning heeft een dakpannen dak en spouwmuur. Verder is op het terrein aan de westzijde een springbak aanwezig en aan de zuidoostzijde een stukje paardenweide met kleine open paardenstalletjes. Het overige deel van het terrein is vrijwel geheel verhard.

Aan de noordzijde grenst de kern van Alverna, aan de oostzijde aan vakantiepark de Wighenerhorst. Ten westen en zuiden bevinden zich tevens agrarische bebouwing met paardenstallen, (paar-den)weides en rijbakken.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 12 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Topografische ligging van de onderzoekslocatie (wit omkaderd)

Figuur 3. Te behouden woonhuis.

Figuur 4. Te behouden grote stal/schuur.

Figuur 5. Te slopen schuur westzijde.

Figuur 6. Paardenspringbak.

Figuur 7. Te slopen loods met uitbouw.

Figuur 8. Te slopen loods.

Figuur 9. Perceelsgrens zuidzijde.

Figuur 10. Te slopen schuur/stal.

Figuur 11. Te slopen loods.

Figuur 11. Paardenweide.

Figuur 11. Open paardenstalletje.

Figuur 12. Binnenkant loods.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een deel van de aanwezige bebouwing te saneren. De huidige bedrijfswoning en naastgelegen schuur blijven behouden evenals de opslagloods aan de noordzijde. Na sanering van de schuren zal een nieuwe seniorenwoning gerealiseerd worden op het perceel.

Aanvullend zal op eigen terrein de overgang naar het recreatiecomplex van robuuste groenstroken worden voorzien, ter hoogte van de huidige paardenweide. Elders op het terrein, langs de tuinranden, en de toegangsweg, worden hagen voorzien, blijven bestaande bomen behouden en worden nieuwe bomenrijen toegevoegd. De paardenrijbak zal hierbij ook worden omgezet in gazon/grasland. Figuur 13 geeft een inrichtingsschets van de toekomstige situatie weer.

Figuur 13. Schetsontwerp van toekomstige inrichting (bron: Pouderoyen Compagnons).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er ten aanzien van steenuil nader onderzoek noodzakelijk. Onderhavige rapportage heeft enkel betrekking op het aanvullend ecologisch onderzoek naar steenuil. Hieronder staat de gehele conclusie van de quickscan Wet natuurbescherming weergegeven:

Conclusie quickscan Wet natuurbescherming

Op basis van de onderhavige quickscan Wet natuurbescherming dient voor de uitvoering van de sloopwerkzaamheden ter plaatse middels aanvullend onderzoek duidelijkheid te worden verkregen omtrent de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van de steenuil in de slopen schuren.

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door de sloop en het bouwrijp maken uit te voeren buiten het broedseizoen (globaal periode maart-half augustus) of door voorafgaand aan de werkzaamheden een controle op afwezigheid van broedgevallen uit te voeren.

Verder wordt vanwege de ligging op een mogelijke trekroute van de rugstreeppad tussen geschikte overwinteringsplaatsen en voortplantingsplaatsen tezamen met het snel koloniserende vermogen van de soort, geadviseerd het bouwterrein tijdens de werkzaamheden af te zetten met amfibieënschermen en eventueel aanwezige amfibieën buiten het terrein te verplaatsen.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht voor algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieënsoorten.

Ten aanzien van beschermde gebieden of houtopstanden worden geen bezwaren verwacht.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar steenuil zijn in de periode 1 februari tot en met 15 april een drietal gerichte avondbezoeken uit gevoerd. Bij de veldbezoeken werd gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. De inventarisatiemethode is overeenkomstig met de methode die is genoemd in het kennisdocument steenuil¹. Als tijdens geen van deze veldbezoeken een steenuil gehoord of gezien wordt op de locatie kan de afwezigheid van een nest- of roestplaats van de steenuil worden aangetoond. Daarnaast is ook de omgeving van de onderzoekslocatie onderzocht op de aanwezigheid van steenuilen om vast te stellen of hier territoria van andere steenuilen liggen. Binnen een straal van tenminste 500 meter van de onderzoekslocatie is gekeken of er territoria van steenuilen aanwezig zijn. Dit is gedaan door middel van geluidsnabootsing. Aanvullend is de NDFF geraadpleegd op bekende steenuilen nestlocaties.

Steenuilen gebruiken volgens Bloem et al. (2001) drie verschillende roepen: territoriumroep (wordt alleen geproduceerd door mannetjes en is maatgevend voor een territorium) en alarm- en overige roepen (wordt geproduceerd door zowel man als vrouw, geeft indicatie van aanwezigheid van steenuilen maar niet van een broedterritorium). De maximum territoriumgrootte van steenuilen is onder andere afhankelijk van voedselaanbod, maar varieert meestal rond een straal van 200 meter (een gebied van 12,5 ha) rondom de nestlocatie. In gebieden met minder voedselaanbod kan de territoriumgrootte oplopen tot 300 meter (een gebied van 28 ha) rondom de nestlocatie (zie tabel I). Op basis van ervaring en de sterkte van de speaker, valt te verwachten dat eventueel aanwezige steenuilen binnen een straal van minimaal 200 meter van elk telpunt, de geluidsnabootsing kunnen horen.

Tabel I. Onderzoeksinspanning steenuil

		februari	maart	april	mei
steenuil	type	avondbezoeken			-
	datum	8-3-2021, 23-3-2021 & 8-4-2021			-
	functie	territoria steenuil vaststellen			-

¹ Kennisdocument Steenuil, versie 1.0, BIJ12, juli 2017.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

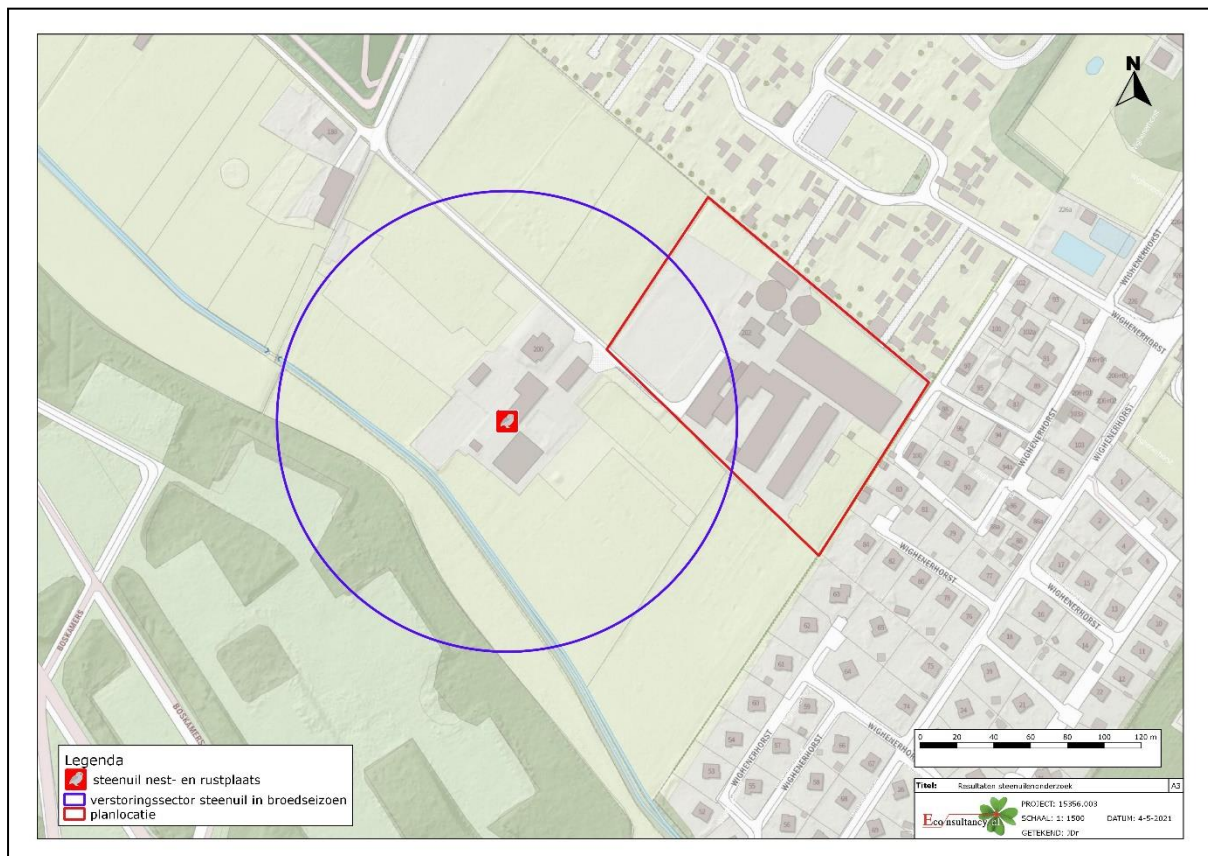
5.1 Nest- en rustplaatsen

Tijdens de avondbezoeken zijn geen nest- of rustplaatsen binnen het plangebied vastgesteld. De schuren hebben geen functie voor de steenuil. Tijdens de bezoeken is wel een steenuilterritorium vastgesteld op het terrein van Heumenseweg 200 (zie figuur 14; op circa 90 meter) in de omgeving. Vanwege het ontbreken van de nestlocatie op de locatie kan vernietiging van een nestlocatie op voorhand worden uitgesloten.

Wel ligt de nestlocatie van de steenuil binnen verstoringafstand van de ingreep. Om verstoring van deze nestlocatie te voorkomen dienen sloop van schuren en bouwrijp maken buiten het broedseizoen van de steenuil plaats te vinden (buiten de periode februari-eind juli). Door deze aanpak wordt directe verstoring van de nestlocatie op voorhand voorkomen. In figuur 14 is de verstoringsector weergegeven van de ingreep.

5.2 Functioneel leefgebied

Het grootste gedeelte van de onderzoekslocatie is slechts minimaal geschikt als foerageergebied voor de steenuil (kale paardenbak, verharding en bebouwing). De paardenweide aan de oostzijde en noordoostzijde zijn wel geschikt als foerageergebied voor de steenuil. In de omgeving zijn grote oppervlaktes aan paardenweides op naastgelegen percelen aanwezig. Dit tezamen met de voorgenomen inrichting met een groot oppervlak aan gazon/grasland, te behouden bomen en realisatie van hagen en solitaire bomen en sterke afname in verhard oppervlak, maakt dat dit niet zal leiden tot een tekort aan foerageergebied voor de in de omgeving verblijvende steenuil. De plannen zullen, bij uitvoering van het huidige ontwerp (zie figuur 13), niet leiden tot het verloren gaan van essentieel foerageergebied van een in de omgeving verblijvende steenuil.

Figuur 10. Vastgestelde territoria in omgeving en verstoringssector van 125 meter waarbinnen geen versturende werkzaamheden mogen plaatsvinden in de periode maart-eind juli.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

De steenuil is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming op basis van het feit dat de soort onder artikel 1 van de Vogelrichtlijn valt. Bovendien is het een soort als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming omdat de steenuil vermeld staat in bijlage II van de Conventie van Bern. De steenuil staat vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). Op deze lijst vallen de nesten van steenuilen onder categorie 1 van vogelnesten: 'nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats'. De steenuil staat als kwetsbaar vermeld op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (2007). De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op alle inheemse vogels. Ook op grond van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming is het verboden de steenuil opzettelijk te verstoren (BIJ12, 2017).

Op basis van onderhavige onderzoek kan worden vastgesteld dat in de te slopen schuren en stallen zich geen nestlocatie- of roestplaats bevindt van de steenuil. De plannen leiden niet tot het verloren gaan van essentieel foerageergebied van een in de omgeving verblijvende steenuil.

Geluidsverstoring kan op voorhand worden door sloopwerkzaamheden en bouwrijp maken uit te voeren buiten het broedseizoen van de steenuil (februari-eind juli). Op deze wijze leiden de plannen niet tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van JK Consultancy een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Heumenseweg 202 te Wijchen.

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en voorgenomen sloop en nieuwbouw ter plaatse.

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in 2021 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 15354.002 d.d. 30 maart 2021).

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een deel van de aanwezige bebouwing te saneren. De huidige bedrijfswoning en naastgelegen schuur blijven behouden evenals de opslagloods aan de noordzijde. Na sanering van de schuren zal een nieuwe seniorenwoning gerealiseerd worden op het perceel.

Aanvullend zal op eigen terrein de overgang naar het recreatiecomplex van robuuste groenstroken worden voorzien, ter hoogte van de huidige paardenweide. Elders op het terrein, langs de tuinranden, en de toegangsweg, worden hagen voorzien, blijven bestaande bomen behouden en worden nieuwe bomenrijen toegevoegd. De paardenrijbak zal hierbij ook worden omgezet in gazon/grasland.

Conclusie

Op basis van onderhavig onderzoek zijn negatieve effecten ten aanzien van nest- en rustplaatsen van de steenuil bij de voorgenomen plannen niet aan de orde. Hierbij geldt wel dat verstorende sloopwerkzaamheden en bouwrijp maken binnen 125 meter van de nestlocatie dient plaats te vinden buiten het broedseizoen van de steenuil (buiten periode februari-eind juli). Op deze wijze leidt de ontwikkeling niet tot overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de steenuil.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of voortplantingsplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

